

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2,40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 filerl.
Manuscripte nu să inapo-
lază.

Episcopie orientală maghiară.

— De un preot greco-catolic. —

„Inzadar ar face trecere Români uniți, n'ar profita nimic cu asta. Cu viclenia lor ține pas și înțelepciunea maghiară. Inflințarea episcopiei gr.-or. maghiare încă e proiectată și în curînd se va porni mișcarea în toată țara. Asta nu o poate împiedeca Radu cu ai săi. Asta nu ajunge înaintea Papei. Parlamentul va vota cu bucurie această lege, iar Regele o va sancționa. Pe arhiepiscopul gr.-or. îl vor sfîinți, fără ezitare, doi episcopi de aici sau din Bosleau”. **Budapesti Hirlap Nr. 52—1912.**

Planul guvernului unguresc, de-a înființa episcopie maghiară de rit grecesc — fie unită sau neunită cu Roma — nu este nou. Ideea aceasta se urmărește de câteva decenii, iar guvernul a mărturisit-o pe față, ca un punct de program, în plin parlament, încă în 1907.

În ședința din 18 Ianuarie 1907 a Camerei ungare, contele Apponyi, ministrul de culte al coaliției, răspunzând la interelările baronului Bánffy și ale deputatului Ugron Gábor, declară, că a făcut inceputul începutului, pentru ca maghiarii gr.-or. să se organizeze în biserică independentă, deosebită de cea a Românilor și Sârbilor; deasemenea și chestiunea maghiarilor gr.-cat. a pornit-o și nădăjduiește, că având colaborarea tuturor factorilor competenți, va ajunge la o soluțiune, care va mulțumi pretențiile „patriotismului” și va satisface și sentimentelor naționale ale Ungurilor gr.-cat.

Ceea ce e mai dureros și extrem de simptomatic pentru mersul politicii românești, este tocmai faptul, că nici deputații naționaliști, nici ziiarele, inspirate toate de ei, n'au dat absolut nici o atențiune acestor declarații de program ale ministrului de culte. Numai așa s'a putut întâmpla, că o chestiune pregătită cu o stăruință de mai multe decenii, să ne ajungă pe noi ca un trăznet din senin, acum, când deodată ea a fost aruncată, aproape ca un *fapt împlinit*, în opinia publică a țării.

La lumina acestui fulger se întrevăd lucruri și stări de cari trebuie să ne dăm în sfârșit seamă; de o parte pentru ca să preîntîmpinăm primejdia, care se ridică așa de repede și neașteptată asupra noastră; de altă parte, pentru ca să învățăm a fi mai prevăzători și să ne facem o organizare serioasă, înfruntând în viitor ori ce surprize.

E de remarcant anume, că planul, aproape de realizare, al episcopiei maghiare, a surprins și episcopatul greco-catolic și pe oamniul politicii români așa de mult, încât abia s'au putut reculege, spre a-și crea în pripă un program de acțiune.

Episcopatul, din nenorocire slăbit prin o vacanță de scaun, cum și prin boale, cari au răpit pe doi din trei arhiepiscopii, a simțit numai decît, că chestiunea aceasta nu mai este *pur bisericească*. Prin urmare, hotărîndu-se a ținea o conferință la Blaj, a chemat la sfat și elemente de acele, cari până aci nu erau, ori prea puțin erau considerate. Anume: au fost chemați la sfat, pe lângă obișnuiții canonici și câțiva protopopi — vechii dem-

nitari ai bisericii orientale — și — ce e mai mult — chiar *câțiva* fruntași mireni.

Elementul mirean, care în biserica noastră gr.-cat. a fost consecvent exclus dela deliberări bisericești — chiar și atunci, când clerul întrunit în sinoade cerea în mod expres ca, pentru mîntuirea școalelor de pildă, să fie consultați, prin conferențe, și mireni fruntași. Și iată acum, deodată, au fost rechemati în pripă, și s'a dat astfel dovada, că primejdia e socotită atît de mare, încât ori ce considerații de tradiție și de șablon, trebuie lăsate la o parte.

De fapt, primejdia este extrem de mare. Nu vorba de a se crea un scut oare-care pentru acele fragmente de popor, cari s'ar fi maghiarizat, în cursul vremii, și cari s'ar simți străini în cadrele unei biserici ca a noastră, unde limba vie a poporului e limba liturgică și administrativă, ci e vorba de a se crea o dieceză mai puternică, decît cele ce avem noi Români la Oradea-mare și Lugoj — și de-a lua spre acest scop, peste 140 de sate, cu pînă în vre-o 140.000 suflete, de sub jurisdicțiunea bisericii românești și a le organiza într-o *biserică maghiară*, care să fie un nou organ și pe terenul bisericesc. — al maghiarizării.

Planul acesta intră perfect în programul politicii de maghiarizare, creat și propagat de cei mai aprigi pioneri ai imperialismului unguresc. El constituie deci de fapt un *act politic* din cele mai îndrăzenețe și nu-i permis a-l considera și judeca numai ca act bisericesc, cum ni-se prezintă.

La declararea acestui război cultural, n'au să sară ca mușcați de șarpe, numai arhiepiscopii bisericii unite. — ei toți Româ-

Viziuni.

De Adrian Corbul.

Le câte ori trec noaptea pe rue de Rivoli, statuia albă a amiralului Coligny ma înfioară ca un spectru. Și privesc lung acel chip de piatră, în dosul zăbrelelor de fier care-l desparte de trotuarul de sub arcade.

Venerabilul hughenot e înfățișat într-o atitudine gravă și tristă, cu cascheta de amiral pe frunte, cu brațul îndoit dela cot, cu mîna dusă pînă aproape de bărbie. O pace solemnă învălește Parisul nocturn, strada Rivoli e mută și tăcută; și arătarea aceea albă sub razele albastre de lună im pare simbolul însași al Remușărei.

Pe acelaș loc, unde se înalță azi statuia, Gaspard de Coligny a căzut într-o zi de un August 1572, lovit în inimă de un glonte de arcebutuză, slobozită de peste drum, dela una din ferestrele Luvrului. Bătrînul protestant s'a ales cu patru degete rupte. Autorul acestui laș atentat, un anume Maurenert, nu era de fapt decît instrumentul crimei; creierul care a conceput-o a fost acela al unei femei, al unei italience, al fatalei Catherina de Medicis, văduva lui Enrie II și mama lui Carol IX, sub care au avut loc, câteva zile după rănirea lui Coligny, neuitatele masacre din noapte Sf. Bartolomeu!

Orologiul bisericii Saint-Germain-l'Auxerois sună ceasurile două din noapte și undele metalice ale ciocanului de bronz plutesc mai întai sonore, apoi suspinate deasupra Parisului adormit. O clipă, tăcerea e adâncă; doar pașii mei răsună pe

sub arcade — dar eu cînt înaintez. Parisul veacului nostru dispare din ochii mei; nu mai văd case moderne prin fața căroră tree, nici răcnetul îndepărtat al unei trompe de automobil; ci liniștea care mă încojoară se risipește și cele două sunete de orologiu pe cari le-am auzit acum câteva clipe se preschimbă în închipuirea mea în niște bătaii de clopot multiple și stridente, căror le urmează nechezat de cai, zăngănit de arme, țipete de agonie... Căci mi-aduc aminte că acum trei veacuri și mai bine, într-o noapte de vară caldă și senină, în noaptea instelată și dulce din 24 August 1572, semnalul măcelului a pornit din clopotnița aceleiaș catedrale care a sunat pașnic acum câteva minute, ceasurile două din noapte, deasupra Parisului amorțit.

Pe sub porțile boltite ale Luvrului, văd plimbându-se încoace și încolo santinelele cu pantaloni roșii, cu chipiul de aceeaș culoare, dat cam pe frunte. Sunt fii vremilor noastre. Acum trei sute de ani, în noaptea Sf. Bartolomeu pe sub aceleiaș porți se înghesuiau muți și în așteptarea semnalului alți soldați, cu ochii crunți, cu mustățile sburlite de dorința crimei, iar razele lunii se înneceau adumbrite în luciul metalic al platoșelor lor. Acolo a așteptat și ducele de Guise semnalul promis, de acolo s'a avîntat el ca un lup flămînd pînă la casa amiralului de Coligny. Și în vremea ce în noapte răsunau urletele călăilor și horcăitul de agonie ale victimelor, în vreme ce Francezii catolici îi măcelăreau pe frații lor protestanți, venerabilul amiral era bolnav în pat, bolnav de rana primită cu câteva zile mai înainte dela fereastra Luvrului, ai cărui pereți oeroteau pe femeia oribilă, pe regina monstruoasă, pe tigroaica

de Medicis, pe lângă care lady Macheth ne pare de sigur un suflet blînd și inofensiv.

Gaspard de Coligny zăcea dar pe patu-i de durere. În jurul lui, ginerele său și un preot protestant. Acești oameni citeau cîteva biblia. Infernalul sgomot de pe străzi le ajungea deslușit la urechi; ei știau ce-i așteaptă. Și cu toate acestea erau calmi. Apoi, ușile sunt doborîte cu furie, ducele de Guise însoțit de sbirii săi intră urlînd în odaie. „Ce dorești?” îl întrebă cu blîndețe moșneagul. „Viața ta și alor tăi” îi răspunde. „Luați-mi viața” grăiește lin amiralul și mai înainte să-și fi terminat fraza, capul îi este retezat de trup, iar corpul aruncat în curte, unde soldații lui Guise beți de alcool și de sînge, l'au pîngărit apoi în mod îngrozitor. Nici o ființă n'a fost cruțată dintre cei găsiți în casa șefului hughenotilor. Și în alte case din Paris, în toate locurile unde erau semnalati protestanții, au avut loc în acea noapte masacrele pe cari le cunoașteți din istorie!... Iar cei cari au trecut atunci pe dinaintea Luvrului, au putut vedea o umbră pocită de om, rătăcind zănatec prin odăile luminate ale palatului, cu o arcebutuză încărcată în mîni, pe care o descărca apoi în trecători hohotînd de un ris nebun: era Majestatea Sa Carol IX de Valois, deimnul fiu al Catherinei de Medicis, care prins de o frenezie de omucidere, seceera prin gloanțe lumea care trecea prin fața palatului său...

...Un vînt ușor lunea prin ramurile destrînzite al copacilor din grădina Tuileries. Vestitul pare se întinde la stînga mea ca o masă sumbră. Un agent polițienesc stă nemîșcat pe refugiul din mijlocul drumului; becurile de gaz elipese somno-

ni, toți fruntașii vieții publice românești, cari sunt sau se simt a fi conducători în politica românească. Și vedește o mare slăbiciune a oamenilor noștri politici în prejuraarea că până acum nu s'a făcut nici un pas pentru lămurirea din punct de vedere politic, a acestui proiect, atât de primejdios pentru noi toți.

Să nu ne înșele aparențele: să nu credem, că avem a face cu o chestie confesională, în care n'ar fi cuviincios ori oportun să se amestece și cei ce nu aparțin acestei confesii. Nu!

Episcopia proiectată, dacă reușește, e numai un *inceput*. Ea arată evident, că guvernul, care lucrează după un program secular, și tinde la un scop mare, îndrăzneț, aș putea zice utopic de mare, pășește acum pe un nou teren: pe terenul bisericesc!

După ce a înjugat școalele la carul său, prin legea apponyiană, după ce a pus în rezervă pe preoți cu legea congruei și mai cu seamă cu banul greu al acestei legi, acum pășește un pas mare înainte spre sufletul nostru: intră în biserica noastră. Adece ne pune în coaste și o *biserică maghiară orientală*, ca să ne frământa și cu ajutorul ei în aluatul aspirațiilor naționale ungurești.

Precum s'a făcut o *școală maghiară* de stat — printre și alături de școalele noastre confesionale, caută acum guvernul să facă și o *biserică maghiară*, susținută de stat, *alături de bisericile noastre cea greco-ortodoxă și cea greco-orientală*.

Chestiunea este deci o chestiune eminentă politică, din partea guvernului, ori cât ar înfățișa-o, prin natura lucrului, într'un colorit bisericesc. Iar din partea noastră chestiunea este *curat națională* — sau mai bine zis: *antinațională* — ori cât s'ar părea la prima privire, că e o afacere confesională a uniților.

Astfel fiind chestiunea, trebuie luată cum este, ca un atac politic asupra cultu-

rei românești, și deci nu numai amândouă bisericile românești — cea gr. cat. și gr. or. — ci, mai ales, întreg organismul politic al poporului românesc, trebuie să se ridice pentru a-i sta în față și a o combate, fiindcă altfel ne atacă chiar la inimă.

Chestiunea deci nu se poate rezolvi așa cum se aude pe ici colo: că „*uniții să se facă ortodori*.” Soluția asta, și dacă s'ar putea realiza și nici asta nu se poate — n'ar fi indefinitiv nici o soluție, pentru că dacă guvernul reușește să facă episcopia gr. cat. maghiară — ceea ce e mai greu — cu mult mai ușor va realiza o *episcopie gr. or. maghiară*.

Iată de ce trebuie să privim odată chestiunea în față, în cruda ei realitate, și să ne dăm seama de toată gravitatea, cu care ea ni-se înfățișază de fapt.

Reichsrath-ul și situația noastră politică.

Astăzi la orele 11, după o lungă pauză, Reichsrath-ul austriac s'a redeschis. Toate partidele politice erau preocupate de situația politică din Ungaria. A făcut senzație lunga confătuire între ministrul comun de finanțe, Bilinski și prim-ministrul Stürgkh și Georgi, ministrul comun de război.

Partidul creștin social, prin deputatul Schwalf a adresat prim-ministrului următoarea interpelare:

Ingrijiți și indignați, suntem informați, că în a doua parte a monarhiei se fac încercări cu prin o hotărîre a camerei să se pună voinea unui partid de oligarhi deasupra voinei întregii monarhii. Întrebăm pe ministrul president:

1. *E hotărît să pășească cu cea mai mare energie pentru apărarea drepturilor coroanei și integritatea armatei?*

2. *Ce-a făcut până acum față de cel mai nou atac unguresc?*

3. *E hotărît ministrul president cu în cea mai scurtă vreme să informeze Reichsrath-ul despre cele întâmplate.*

Tot în acest sens s'a dezvoltat o interpeleție și din partea partidului slavilor de sud prin deputatul Sustersici.

Plecarea moștenitorului de tron. În Viena plecarea moștenitorului de tron, tocmai acum în toiul celor mai serioase lupte politice, se explică în

sensul acela că *Francisc Ferdinand*, după ce și-a comunicat forurilor competente convingerile și dorințele lui neștrămutate, nu mai simte necesitatea nici unei fel de convorbiri. Pretențiile lui sunt atât de categorice, încât ele nu mai au lipsă de nici o explicare. Ziarele vieneze aduc această știre în legătură cu o apropiată demisiune a guvernului unguresc.

Auffenberg sau Khuen?

— Situația politică. —

Arad, 5 Martie n.

Presă din Viena și Budapesta anunță două demisii apropiate. Presă guvernamentală din Budapesta și presă vieneză subvenționată de guvernul unguresc pretind a ști că în cel mai scurt timp va demisiona ministrul comun de război *Auffenberg*. Presă opoziționistă din Budapesta și presă vieneză independentă spun că va demisiona ministrul-președinte ungar contele *Khuen-Hédervary*.

Aceste sunt *comentariile audienței* de ieri a ministrului-președinte ungar la Maj. Sa. Audiența aceasta a avut numai caracter informativ și a fost urmată de audiența ministrului-președinte austriac contele *Stürgkh*.

Situația politică nu s'a limpezit intru nimic nici după aceste două audiențe, cum dovedesc comentariile contradictorii ale presei. În cercurile politice se manifestă aceeași contradicție în ce privește situația.

Cercurile politice *ungurești speră că* neînțelegerile ivite, în chestia reformelor militare, între guvernul ungar și cercurile militare din Viena se vor aplană, dar aplanarea va reclama mai multe zile. Contele *Khuen-Hédervary* probabil va începe tratative și cu șefii partidului kossuthist, apoi se va întoarce din nou la Viena.

Cercurile politice *austriace dimpotrivă* cred că este exclusă posibilitatea modificărilor reformei militare, asupra cărora gu-

roase, în depărtare câte un automobil urnește slab și șgomotul dispare apoi înghițit de spațiu. Eu însu-mi reconstruiam calm în minte oribilele detalii ale nopții Sf. Bartolomeu... De ce atâta liniște în jurul-mi? De ce pașii mei răsună așa de ritmic și normal? De ce înaintez cu atâta nepăsare pe frumoasele străzi ale Parisului? Căci mă gândesc că în drumul meu am bătătorit locuri în care s'au înjunghiat oameni, s'au stins vieți, unde au curs lacrimile și sângele bietilor mei semeni de demult. Și nu numai în noaptea Sf. Bartolomeu, dar mai încoace și mai înainte... pe vremea revoltei eței mari, ca și pe vremea lui Francisc I. și mai înainte: în timpul Ioanei de Arc, și mai înainte: pe vremea Sf. Genevieva și a invaziunii hunilor, și mai înainte, pe când Parisul se cheama Lutetia și era locuit de gali... și în epoca când oamenii alergau goi prin păduri și se adăposteau prin caverne și se luptau cu fiarele selbatice... Da, ori când pe pământul unde cale au trăit semeni de ai mei, și au suferit, și s'au bucurat și au sperat. Și totuși! totul e așa de calm, și de dulce, și de nepăsător! Copacii își tremură ramurile, luna luminează pe cerul senin, stelele scapără lumini, nisipul se așterne indiferent... Nici un vestigiul al atâtor suflete călătoare: nimic n'a rămas din sbuciumul atâtor trecători: nici o urmă de plâns sau de ris... Ci natura își întinde spațiul cu ace-

iaș nepăsare măiestoasă și monotonă! Astăzi văd felinare și case și trăsuri: dar din ce a existat până azi în aceste locuri? Nimic!

Pășesc acum pe Câmpiile Elysee umbroase și sonore. Și mă gândesc cu duioșie la una din cele mai grandioase poezii ale lui Vigny, la una din cele mai admirabile și mai triste idei ale acestui mare poet. Cunoașteți poemul său *La Maison du Berger*? Alfred de Vigny ne sfătuiește să iubim, nu Natura nepăsătoare și eternă, care a fost înainte de noi, care va dăinui și după noi, ci lucrurile și ființele trecătoare, cari vin și dispar, pe cari niciodată nu le-am putea întâlni de două ori. Nu naturii să-i consacram atențiunea, sentimentele noastre, ci

Ailleurs tous vos regards, ailleurs toutes vos larmes

Aimez ce que jamais on ne verra deux fois.

Iar naturii îi spune:

Vivez, froide nature et revivez sans cesse

J'aime la majesté des souffrances humaines

Vous ne recevrez pas un cri d'amour de moi.

Înaintez ea o umbră pe străzile Parisului adormit. Și murmur pentru mine frumosul poem al

lui Vigny. Câtă dreptate are! Poate că și el a umblat pe drumul pe care-l bătătoresc eu în aceste minute; poate că și el s'a întrebat ce evenimente omenești, intime sau șgomotoase, au avut loc înainte de el pe peticul de pământ pe-care călea? Ce cuvinte, ce murmure, ce șoapte omenești au fost sorbite de spațiu în decursul sutelor, miilor, zecilor de mii de ani? Ce se va petrece, după noi, prin aceste locuri? Nici o ființă omenească nu o poate ști: vibrațiile sufletelor noastre se pierd în natură ca într'o prăpastie eternă și fără fund. Ea va trăi când nu va mai fi nici un om pe lume, după cum a existat când nu a fost încă om pe pământ. Și spațiul se întinde, vast și impasibil până la stele, și trece dincolo de stele și nu se isprăvește nicăiri. Aștri tremură și scapără scantei; ei luminează și se sting cu vremea — nici ei nu sunt eterni. Și cu toate acestea, eternitatea este și va fi. Atunci?

Imi curm firul acestor gânduri cari mă îngrozesc. Și cuget iar la soarta bietului Gaspard de Coligny, a cărui statuie albă pare un spectru în noaptea adâncă. De el cel puțin pot ști că a fost om, că a suferit, că a dispărut pentru totdeauna. Și-mi mai spun că sângele curs în noaptea Sf. Bartolomeu ne mișcă, trebuie să ne miște mai mult, decât haosul nepăsător care ne înconjoară, care se întinde până la stele, și dincolo de stele, și care nu se isprăvește niciodată și nicăiri!

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, întru Palatul Merbi.

Operază și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

vernul a convenit cu partidul kossuthist, să primească aprobarea cercurilor hotărâtoare din Viena. Și cum contele *Khuen-Héderváry* a declarat că înțelegerea sa cu partidul kossuthist nu mai poate fi schimbată, cererile politice austriace cred că izbucnirea unei crize este inevitabilă și va duce la dinisia guvernului *Khuen-Héderváry*.

Aceasta este situația politică.

În Camera deputaților din Budapesta obstrucția tehnică a împiedecat și azi discuția reformelor militare.

Audiența contelui Stürgkh.

Din Viena se anunță:

După audiența contelui *Khuen* a fost primit în audiență ministrul-președinte austriac contele *Stürgkh*, care a expus Maj. Sale vederile guvernului austriac.

Contele *Stürgkh* a declarat Maj. Sale că guvernul austriac nu poate să aprobe punctul de vedere al guvernului ungureș.

Khuen și Auffenberg.

Este vin comentat în cercurile politice din Viena absența dela dîneul dat de ministrul comun de finanțe *Bilinski*. La acest dîneu au luat parte miniștri-președinți și cei doi miniștri ai apărării țării din Ungaria și Austria. Ministrul comun de război *Auffenberg*, deși invitat, n'a luat parte la dîneu scuzându-și absența. Este unanimă părerea că absentarea aceasta dovedește gravitatea conflictului ce s'a ivit între ministrul-președinte ungar și ministrul comun de război.

Alegeri nouă?

Un ziar din Viena este informat că în audiența de ieri contele *Khuen* a prezintat Maj. Sale demisia guvernului ungar, care însă n'a fost primită. Contele *Khuen* a primit dela Maj. Sale autorizația să ia cele mai extreme măsuri pentru rezolvirea crizei din Ungaria. Cum orice împăcare cu partidul justhîst este exclusă, această măsură extremă nu poate să fie decît dizolvarea parlamentului ungar.

Abandonarea lui Khuen?

Din Viena se telegrafiază:

„*Neue Fr. Presse*” publică în numărul său de azi un articol sensationabil în care anunță că Maj. Sale nu va aproba punctul de vedere al guvernului ungar. Nu poate fi nici o îndoială că punctul de vedere al guvernului ungar va învinge pe linia întregă. Contele *Khuen-Héderváry* va fi nevoit să-și dea demisia, care va fi primită.

Contele *Khuen* știe că Maj. Sale va da dreptate guvernului ungar. Dacă contele *Khuen* nu va reuși să scape de obligațiile luate asupra sa față de partidul kossuthist Miercuri, când se va întoarce la Viena, va trebui să anunțe Maj. Sale demisia guvernului ungar.

În cercurile politice au început și combinațiile privitoare la noul ministru-președinte ungar. În rândul întâi se colportază numele lui *Lukács* și *Wekerle*.

Articolul acesta al bineinformatului ziar vienez este viu discutat în toate cercurile politice.

Obstrucția continuă.

Sedința de azi a fost o sedință de obstrucție tehnică. Deși n'a fost atât de furtunoasă ca ședințele de ieri și alaltăieri, discuția a fost sgomotoasă.

Opoziția justhîstă a dificultat și azi sumarul ședinței de ieri, prezintând deosebite modificări. Cu discuția la sumar, urmată de o discuție la regulament, au zădărnicit intrarea în ordinea de zi.

Vești din Maramurăș.

Terorizarea Ieudenilor, pentru că sprijinesc Asociațiunea. — Sechestrul pentru banii regalelor. — Goana nebună a administrației în contra capelanului Ion Birlea.

După ce așa samavolnic au fost opriți Ieudenii să vie la prelegerea populară, unde numai lucruri bune și folositoare auzeau, comitetul despărțământului Vișău-Iza al Asociațiunei, a hotărât, ca Duminică în 4 Faur n. să țină o nouă prelegere populară, cu un program și mai variat și mai bogat. De sine se înțelege că faptul acesta a iritat și mai tare administrația și antistia comunală care e gata să execute orbiș ori ce poruncă a protopretorelui din Dragomirești. Locuitorii pașnici din Ieud au fost luați la prigoană, dar numai aceia cari s'au înscris de membri ajutători ai Asociațiunei. Câte gloabe s'au strins pentru gunoi, pentru bălți, unde topiau cânopa, toate au fost executate. Cine din întâmplare n'a avut cartea de slujire pentru servitori ori servitoare, a fost globit din partea jandarmierii. Chiar și lemnele ce le aduceau din sesie, erau oprite și duse la casa comunală. Dar pacostea cea mai mare ce pieă asupra celor mai săraci locuitori ai Ieudului, e că acum începe a scoate cu sechestrul banii regalelor, cari au fost împrumutați înainte de asta cu 18—20 de ani și a căror camătă se urecă îndoit peste capitalul împrumutat. D. Dr. Ioan Mihályi, ca președinte al compozesoratului din Ieud, ar face o faptă de pomenire neuitată, dacă, convocând o adunare extraordinară, ar stărui să se șteargă datoriile acele, sau cel puțin cametele și cheltuielile, căci altmîntrelea, va vedea privilegiu aceea îndușetoare, cum coboritorii direcți ai vitejilor Voivozi, vor lua toiagul prbegiei, sau se vor băga slujii la lipitorile satului. Și ar fi și lucru convenabil, căci dacă sub prezidenția dsale i-s'a iertat fostului casar al compozesoratului, tatăl actualului notarăș din Ieud, vre-o 1600 de coroane, cu atât mai vărtos s'ar putea ierta celor mai săraci locuitori din Ieud, cari s'au împrumutat din banii regalelor, ca și din banii lor, până când conducătorii de pe acele vremuri ai satului Ieud — după cum se aude — fiecare și-a scos partea lui.

Din aceste puține știri poate vedea marele public românesc, ce știri întristătoare se întâmplă în comuna Ieud, vrednică de o soartă mai bună și numai din pricină că n'au conducători, cari să se jertfească pentru binele norodului, din a cărui sudoare trăiesc. Singurul om, părintele capelan *Ion Birlea*, care de aproape trei ani de când e în Ieud, a lucrat din răspuțeri pentru binele norodului, și răsplata lui e că antistia comunală, cu toți boacterii și pândășii satului au înaintat o rugare la guvernul diecezan din Gherla, cerînd, ca în răstimp de 15 zile, să-l strămute din capelania dela Ieud. Motorul tuturor lucrurilor acestora e juratul *Solez Béla*, din Dragomirești, care a declarat unui preot, că nu se va odihni până ce pe capelanul din Ieud, nu-l va scoate din sat, și isprăvind cu el, va face necazuri și celorlalți preoți de pe valea Izei, numai unde va putea, căci mai pe toți i-a pus la răvaș (după vorba domniei lui: *le-számoltam az izai oláh papokkal*). Trimis-a telegramme la părintele vicar *Tit Budu*, rugându-l să facă pașii de lipsă ca imediat să fie trimis din Ieud; trimis-a la fișpan: fișpanul la rîndul său la guvern și I. P. S. Sale episcopului nostru preaînbit *Dr. Vasile Hossu*. Iată ce ingerință neiertată vrea să exercite un protopretor asupra preoției și în special, cum voiește administrația să alarmeze forurile superioare bisericesti, cerînd capul celor mai vrednici fii ai Maramurășului, cari s'au rușinat de atîta slugărnicie și voesc să propage cultura românească în mîndrul și falnicul norod din Maramurăș, care odată deșteptat n'a fi oglinda tuturor Românilor.

Și pentru ca să abată norodul ieudean de cătră capelanul lor iubit, nu-i destul că i-au terorizat și în tot chipul i-au batjocorit, dar i-au purtat și cu jandarmii și i-au dus la casa satului unde o zi întreagă i-au ținut ca pe roți, vrînd astfel să scoată mărturisiri compromițătoare pentru capelanul lor, și astfel să-l dea pe mîna procurorului, ca pe un agitator. Numele acestor vrednici țărani, cari pentru dreptate și adevăr au suferit ca să fie duși de jandarmi și au stat o zi întreagă în casa satului, nemăncați și nebăuți, ca niște răufăcători, sunt: *Gavrilă Pleș* a diecției, *Ștefan Mariș* a Mecianului, *Petrea Balea* și *Dumitru Chindriș*. Când apoi, de cătră seară au văzut adunându-se o gră-

madă mare de oameni înaintea cancelariei, au scotit de bine ca să-i sloboadă și să închidă proto-coalele.

Și acum vin la lucrul cel mai mizerabil și doar fără pereche până acum în Maramurăș, care caracterizează, cum e privită cultura românească, și cum sunt batjocoriți propagatorii ei. S'a atentat la liniștea vetrei familiare, au fost sparte ferestrele în miez de noapte, părintelui capelan *Ion Birlea*. Prin fapta aceasta, a căzut o rușine nespuse de mare pe satul Ieud, pe locuitorii nobili vestiți, le-a merge vestea în lumea largă, ca și cum dănsii ar fi bolovanii pe preotul lor, care în toate faptele lui numai binele lor l'a cercat, nebgînd în seamă, că atrage asupra sa cea mai mare urgie a administrației. Dănsul singur, din Ieud numai, a așezat la diferite măestrii, prin orașele cele mai românești, vre-o 25 de băeți; când s'a înființat banca „Maramurășana” dela Sighet a strîns dela țărani vre-o 80 de acții; a exoperat dela banca românească împrumuturi, prin cari i-a scos din mînile cămătarilor; a abonat diferite foi; a înființat o agentură, o bibliotecă și e pe cale să-și înceapă activitatea și o „reuniune de temperanță”. A adunat însemnările din bisericile întregului Maramurăș românesc; cu *Dr. Tiberiu Brodiceanu* a colectat mai toate melodiiile cântecelor românești din Maramurăș, cari se vor tipări cât de curînd, la sfârșitul unui volum bogat de poezii populare din Maramurăș. Iată activitatea modestă a unui tînar maramurășan, împotriva cărui administrația a pornit o goană nebună. Dar, credem, că guvernul diecezan în frunte cu înțeleptul *Arbieru* își va apăra pe fiii săi.

Față de ingerința aceasta neiertată și volnică a administrației, contra preoției de pe valea Izei și în special față de atacurile mărșave îndreptate contra păr-capelan din Ieud, e vrednică de laudă și de admirat ținuta bărbătească și hotărîită a preoției din tractul Izei și a Ieudului, cari întrunindu-se în Cuhea, au redactat o rugare cătră preaveneratul guvern diecezan din Gherla, în care cu toții se declară solidari cu părintele-capelan, și toate atacurile îndreptate față de dănsul le socotesc și a lor și se roagă ca pe părintele-capelan să nu-i strămute nicăiri din Ieud, nici atunci dacă dănsul ar voi să meargă. Preoții aceștia vrednici sunt: *F. Bran*, *Dragomirești*: *V. Vlad*, *Săliște*; *I. Tartia*, *Săcel*; *A. Anderco*, *Cuhea*; *Șt. Ilniczky*, *Săieni*; *G. Petrovay*, *Pojeni*; *M. Hotea*, *Săliște*; *I. Vlad*, *Botiza*. Dar *A. Zoicaș* din Ieud numai silit de împrejurări a subscris-o, căci știut este că dănsul e pă-ța juratului *Solez*. Părintele *Zoicaș*, din parohia Ieud, ca pedeapsă a fost dispus de capelanul din Ieud, în scurt timp ca încoronarea pedepsei — risum tenentis — ajunge prot din mila juratului, în una din cele mai mari parohii ale Maramurășului în Ieud, în contra întregului norod ieudean și pentru aceea nu-i introdus nici până în ziua de azi, deși de atunci au trecut 10 ani. Răstimpul acesta va cuprinde cea mai neagră pagină în istoria lor, căci „năimitul fuge, că năimitul este, și omul este lui grijă de oi”. Și dacă dănsul n'a lucrat și nu lucră nimic pentru deșteptarea norodului, barăm să nu pună pedeei, acelor, cari voiesc să muncească, după puterile lor modeste. Astfel n'a voit să înștiințeze norodul despre ținerea prelegerilor populare, ci a ținut cu antistia comunală, și ca să tacă după placul administrației, a săvîrșit crimă națională, că a oprit ținerea cursurilor de alfabeti, pe cari voia să le țină și să le conducă părintele capelan cu inv. *G. Tiplea*. De astă dată să fie destul atîta, spre știrea preaveneratului guvern diecezan de Gherla, și marelui public românesc.

Un candidat de avocat

află aplicare momentană în cancelaria lui *Dr. Desideriu Fülepp*, avocat în Hunedoara (*Vajdahunyad*, comit. *Hunyad*).

*) „Insemnări din bisericile Maramurășului”. București. Socec et comp. 1909.

Expoziția doamnei Maria Cosma

Am anunțat și noi deschiderea unei expoziții de țesături românești a doamnei Maria Cosma din Sibiu. Expoziția aceasta care cuprinde o mulțime de produse frumoase ale industriei casnice românești, are o importanță cu atât mai mare cu cât ea se deschide în folosul școalelor susținute de „Reuniunea femeilor române din Sibiu.”

Dăm din „Telegraful Român” raportul despre deschidere, cum și frumoasa vorbire a doamnei Cosma, prin care se lămură și rostul cultivării industriei noastre casnice.

Doamna Maria Cosma, vrednica presidentă a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, și-a expus spre privire publică, în casa proprie din strada Schewiss numărul 15, bogata colecție de frumoase lucrări artistice din domeniul industriei casnice românești. Interesanta expoziție a fost deschisă ieri, Duminică, la orele 11 și jumătate, în prezența unui public ales, compus din dame și domni din înalta societate românească sibiană. A fost de față la deschidere și Excelența Sa, Înalt-preasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu însoțit de Preacuvioșii Lor, Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu episcopesc în Sibiu și Augustin Hamsea, egumenul mănăstirii Hodoș-Bodrog, Protosinelul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarului nostru „Andreian” și de mai mulți domni așezori consistoriali.

În fața publicului adunat pentru a vedea prețioasa colecție, adunată cu multă sârguință și pricepere, cu mari oboseli și cheltuieli, doamna Maria Cosma a rostit următoarea cuvântare:

„Excelența Voastră!
Domnilor și Doamnelor!

Dați-mi voie să vă spun în câteva cuvinte, ce scop am urmărit prin aranjarea acestei mici expoziții. Condușă totdeauna de dorința de a promova interesele „Reuniunii femeilor române” din loc, am crezut, că fac un bun serviciu, atât școalelor susținute de ea, cât și onor. public sibian și din jur, dacă expun colecția mea de modele originale românești, strânse, din toate ținuturile locuite de Românii din patria noastră.

Când am adunat aceste obiecte credeam, că conform promisiunii unui domn din Țară, care a stăruit foarte mult de mine să aranjeze Pavilionul Transilvănean dela Expoziția jubiliară din București, cea mai mare parte din ele vor forma secția industriei de casă ardelenesti în Muzeul etnografie de acolo. Dar din diferite motive acest plan nu s'a realizat și azi mulțămesc lui Dumnezeu, că mi-a rămas mie comoara aceasta, și o pot folosi în prima linie ca model în școala de industrie a Reuniunii noastre.

Atâtea modele originale conține această colecție, și munca țărăncelor române, cari le-au lucrat, dovedește un gust așa de distins și artistic, încât merită să fie apreciată de toată lumea românească și străină. Sunt fericită, că mi-a reușit să v-o pot arăta în forma aceasta și să vă pot spune, că aproape tot e lucrat de țărance, cari nu în școală, ei dela mamele lor iscusite au învățat această artă neîntrecută.

Câtă stimă și recunoștință datorim mamele române, cari ne-au păstrat pe lângă limbă, religie și obiceiuri și prea frumosul și igienicul nostru port național! Mulți afirmă, că e prea bogat, confecționarea lui răpește prea mult timp și e prea costisitor. Într-o privință le dau dreptate. E prea costisitor, dar numai a țărăncelor, cari trăiesc în apropierea orașului și sunt influențate de elemente străine. Dorul de variație, moda, pe multe le ispitește să și schimonosească portul. Multe țărance bogate își comandă chiar la străini costumele, ca

să fie cu atât mai deosebite. Acest rău aduce de obicei ruina familiei, fiindcă astfel de femei nu muncesc nici în casele lor, și nu sunt o pildă bună fetelor lor, precum erau străbunele.

În lunga mea călătorie, întreprinsă cu fiica mea Minerva, în anul 1906, am văzut, pe lângă frumoasele noastre țărance în port original și unele femei bogate, cari adoptaseră un port de tot străin și erau atât de schimbate, de parcă se ținneau de altă rasă. Am văzut chiar și pe un fecior de 18 ani din cea mai avută familie în comună, care în loc de cămașe de pânză, țesută de mâinile mamei sale, purta o bluză de catifea roșie necăptușită, brodată cu boboci de trandafir, în culori imposibile, și spunea, că ani de-a rândul o folosește, mai ales la dans. Vă puteți închipui, ce urmări fatale are adoptarea unui port așa de național. În schimb, costumul românesc, pe lângă că e pitoresc, are și favorul de a fi cel mai igienic, fiind alb, curat și prin largimea lui cedând ori cărei mișcări a corpului.

Când am stăruit să înființăm și școala de industrie pe lângă cea de menaj, am sperat, că ne va succede să punem stavilă multor porniri de felul acesta, dănuoase femeilor noastre. Și nu m'am înșelat. Româncea, deșteaptă dela fire, ușor o poți convinge despre adevăratele ei interese. Dovada cea mai eclatantă ne-o dau Selistencele, cari înainte cu câțiva ani aveau numai cusături străine, flori în toate culorile posibile, pe ii, surte și cătrițe, iar azi, grație conducătorilor, au revenit la vechiul și frumosul costum original. Mai îmbucurător e faptul, că în toate centrele românești s'a pornit o propagandă pentru păstrarea portului original, și motivele naționale sunt mult aplicate chiar de elita noastră la țesături și cusături.

La expoziția din Blaj am avut o deosebită plăcere, văzând cu câtă îngrijire și pricepere s'au ales obiectele expuse. Ar fi de dorit, ca preoții și învățătorii, conducătorii naturali ai poporului, să strângă obiectele vechi de importanță etnografică, și parte să le trimită la Muzeul Asociațiunii, iar cele cari ar putea servi de model, să le păstreze într'un muzeu al școalelor lor, împedecând astfel de a se risipi pe la străini comoara noastră națională.

La ce grad de artă se poate desvolta industria noastră casnică, vă puteți convinge privind la țesăturile și cusăturile aici expuse, lucrata de țărance tinere, sub conducerea dnelor Maria Șerban din Făgăraș și Maria Cosma din Vașcău. Sunt mult admirate și căutate de străini, dar neavând destule lucrătoare, nu putem produce atât cât ni-se cere. Sperăm însă, că elevele noastre reîntoarse acasă vor continua opera începută, instruind la rândul lor pe țărance de a lucra sistematic și numai obiecte potrivite pentru comerț. Așa vom ajunge cu vremea să avem prăvălii speciale pentru industria casnică.

Această muncă ar forma însă numai o parte din educația națională de care aș dori mult să se împărtășească tineretul nostru pe toate terenele. A conlucra la deșteptarea simțului de datorință și demnitate a tineretului și a jertfi cu drag pentru creșterea lui este azi cea mai înaltă misiune a noastră, și binefăcătorii neamului își vor găsi răsplata, văzând că obolul lor a adus roade frumoase pentru bunăstarea întregului popor.

Vă mulțămesc I. P. S. Voastră, Doamnelor și Domnilor, pentru onoarea ce mi-ați făcut, asistând la deschiderea modestei mele expoziții și vă rog să rămâneți și în viitor sprijinitorii Reuniunii și ai școalelor susținute de ea.

Să trăiți!!!

La cuprinzătoarea vorbire de deschidere a răspuns I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, în cuvinte foarte frumoase, aducând elogii și mulțămiri doamnei Maria Cosma, pentru însemnatele servicii aduse neamului, prin conducerea înțeleaptă a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, prin conceperea și norocoasa realizare a ideii înființării școalei de fetițe, apoi a școalei de industrie casnică, și acum prin aranjarea acestei bogate și frumoase expoziții.

Publicul a aclamat cu căldură pe doamna Ma-

ria Cosma. Și până vom putea da un raport mai detaliat despre această expoziție, care ne face mare cinste, suntem mulțămitori doamnei Maria Cosma, că ne-a dat ocaziune să-i admirăm bogata colecție de lucrări artistice, săvârșite de mâna și steră a țărancei române, și să-i admirăm gustul fin artistic, cu care a știut alege și colecta pretutindenea aceea ce e mai frumos și mai bine lucrat, ca artă țărănească.

Expoziția e deschisă în toate zilele, dela 10— și dela 2—4. Indemnăm publicul să o viziteze. Prețul de intrare 50 fileri în favorul școalei de industrie a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”

Războiul italo-turc.

Puterile și pacea. — Voci de presă turcești.

Guvernul din Constantinopol se ocupă în continu în dese consilii ministeriale cu propunerile puterilor în chestia păcii. La rândul lor ambasadorii străini își depun toată influința lor pe lângă guvernul italian să accepte propunerile de pace.

Dăm aci informațiile telegrafice sosite în timpul din urmă:

Constantinopol, 5 Martie. — Presa se opune cu îndârjire ori cărei încercări de pace. Ziarul „Sabah” publică un articol al unei marcate personalități politice turcești, care spune, că încetarea rezistenței turce este astăzi o imposibilitate și ar întări numai situația italienilor.

Poarta nu mai poate fi amăgită cu propuneri, pe cari fostul regim turc le-ar fi primit probabil. Astăzi Turcia are alte baze. În favoarea păcii nu poate interveni alt remediu, decât retractarea decretului de anexiune.

Dela teatrul războiului.

Roma, 5 Martie. — Ziarele de aci desmint știrile alarmante, publicate de presa vieneză, după cari majorul turc Enver bey ar fi atacat întăritura dela Geldanek, aruncându-o în aer cu dinamită și nimicind viața alor 200 de soldați italieni. De asemenea e falsă știrea, că turcii și arabii ar fi surprins întăriturile italiene dela Mergheb omorând o mulțime de soldați și făcând mulți prizonieri. Iarși lipsită de temei este aserțiunea, că s'au văzut la Cassandra patru corăbii de război italiene, cari înaintau spre Salonic.

Constantinopol, 5 Martie. — O telegramă sosită la ministerul de război spune, că Turcii și Arabii au atacat întăriturile italiene dela Derna nimicind o parte din ele.

La 22 Februarie a fost un nou atac aspru asupra unei întărituri înzestrate cu proiectoare electrice. S'a dat un puternic atac cu baioneta, Arabii și Turcii s'au luptat cu înverșunare. Italienii au pierdut întăritura și 1000 de morți. Numărul răniților e necunoscut. Turcii au avut 80 de morți și 100 de răniți, între cari numai un ofițer.

Constantinopol, în 5 Martie. — Sultanul a dăruit șekului din Senusia unul dintre cei mai înflăcărați incurajatori ai războiului un mare ordin în diamante, precum și o sabie cu mânerul încrustat cu pietre scumpe.

Chestia Dardanelor.

Constantinopol, 5 Martie. — Este neexactă știrea, după care vapoarele de război italiene ar avea de scop o bombardare a Dardanelor. De altcum ministrul de război a părăsit capitala luând drumul spre Smyrna și Dardanele.

Bombardarea Beirutului.

Constantinopol, 5 Martie. — Consiliul de miniștri s'a ocupat în ultima sa ședință cu dispozițiile referitoare la expulzarea italienilor din insulele archipelagului și din vilajetul Smyrna. După informația valului din Beirut au mai

„Cine voiește să cumpere încălțăminte fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
- - Deák-tér - -
In casa lui Keresztes András,

care ține în magazinul său de ghetă bogat asortat numai ghetă și ciobote pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghetă și ciobote după măsură.

pierit cu ocazia bombardării Beyruthului încă 15 oameni, despre cari nu se știa până în prezent nimic și alți 5 au fost grav răniți. Valul a făcut o minuțioasă inspecție în asistența consulilor străini în toate părțile unde au căzut ghiulelele vaporului italian. Din cercetările acestea reiese, că Italianii au avut intenția să bombardeze orașul. Ca probă servește, că asediatorii au ales numai instituturile publice, ca obiect al bombardării. De o greșală nu poate fi vorba, dată fiind apropierea considerabilă a vapoarelor de port.

Povestea prigonirii dela Oradea-mare¹⁾.

Acuză tot îi venise, dar nici aceea nu dela sineși, ci dela prefect, în urechea cărui a pus-o vre-unul dintre teologii latini, dar și aceea minciună. Anume că Ioan Pașca, din curs III, ar fi scris la ziarul „Lupta” chestia asta, prin ce a făcut institutul de rușine... Pașca însă i-a arătat că nu-i adevărat, căci ziarul „Lupta” nici nu mai există. Altfel ocea ce a scris nici n'a trimis încă, ci o are și acum în buzunar. Scoate scrisoarea, rupe plicul și arată:

— „Prea Venerat Consistor diecezan de Gherla! Și celelalte. Voia adevărat să înștiințeze, prin o scrisoare, Consistorul său despre celea ce se întâmplă cu el și cu colegul său Coza, amândoi dela Gherla trimiși la Oradea-mare.

La aceasta rectorul Lányi numai decât a declarat că-l eliminează din institut pe răspunderea sa proprie. Pașca a și părăsit sala, continuând mai departe discuția Chirvai, Popan, Sabo și Bureuș.

A mai continuat Lányi întrebările căne-cănește, la cari clericii au răspuns cu precizie. Zicea între altele, că n'a interzis conversația românească, numai când Românii sunt în societatea teologilor latini. Un cleric român i-a zis:

— Teologii români aproape, sau mai bine zis totdeauna sunt între latini. De pildă: eu mă duc cu prietenul meu român la plimbare și vin și latini, iertat îmi este să vorbesc românește?

La ce Lányi răspunde:

— De ce nu unguerește?

Dar că poate vorbi (românește) nu i-a dat răspuns.

Insuși venea în contradicție cu sine. Văzând aceasta Dr. Stan, că vine în contradicție, și că din vorbele lui Lányi de prezent nu vede a ne fi oprit vorba românească, ne zice să ne rugăm de iertare, rugând totodată pe Lányi să ne asculte rugarea. Ductorul nostru Chirvai imediat s'a și rugat de iertare în numele tuturor. Însă rectorul Lányi zice că nu primește rugarea deoarece e foarte simplă și că nu vede în noi părere de rău. Zice mai departe: dealtecum vom vedea la conferența, care vom ține-o acum îndată, iar pe seară le voi spune judecata.

Cu asta noi ne-am depărtat dela locuința rectorului așteptând cu mare nerăbdare rezultatul și totodată împăcarea. Însă înzădar am așteptat, în seara asta sentința până la 9 ceasuri și jumătate, că nu ne-a publicat-o nimeni. Deci ne-am culeat.

Dimineața abia ne sculăm și facem rugăciunile îndatinate și slujba, iată și vine prefectul Pataky cu o falcă în cer cu uma în pământ și ne aduce sentința. Noi așteptam sentința de împăcare, când colo, afară de Bonea și Pașca, mai eliminează încă pe patru inși, pe Chirvai, Popan, Sabo și Bureuș, pentru că ar fi vorbit prea aspru cu rectorul Lányi, ieri, la pertractarea chestiei: pentru că au spus adevărul în fața rectorului Lányi. Și acum iar ne întrebă, pe ceilalți neeliminați încă:

— Cine ține cu cei eliminați?

¹⁾ Vezi numărul 40.

— En is, en is... (Și eu, și eu).

Noi răspundem fiecare pășind totodată înaintea prefectului:

Acum ne-a poruncit din nou să părăsim institutul, căci suntem eliminați. Însă la aceasta nu ne-am învoit, zicându-i, că până ce nu ne va porunci episcopul nostru nu ne ducem. Văzând ei că nu mergem nici acum afară din seminar, ne-au amenințat că nu vom căpăta de prinz. Noi ne-am îngrijit și am anunțat pe vicarul general Stan cum stă lucrul, care numai decât a intervenit pentru noi, prin telefon, la Lányi și el, de rușine, ne-a dat amiaza.

Atunci la amiaza vine Lányi între noi, ca un leu răcnind, acuzându-ne iarăși cu o minciună, că noi, Vimeri, când ne așteptam judecata, am fi băut rachiu până ce ne-am îmbătat ca porcii și zice că chiar pentru asta nu ne mai suferă în seminar. Spunea să ne curățim din seminar până la 5 ore seara. Asta era Sâmbătă în 9 Februarie. Însă noi toate acestea le luam de vorbe goale, căci noi până nu ne va porunci episcopul nostru să ieșim, nici așa nu ieșim.

Apropiindu-se seara noi am dat de știre prin telefon, la curtea episcopescă și vicarului Stan, episcopul latin, căci era dus și el de acasă, că: eliminarea lui Bonea, Pașca, Chirvai, Popan, Sabo Bureuș o încuviințează, iar ieșirea de bună voie a celorlalți o ia la cunoștință. Telegrama ne-a publicat-o însuși Lányi, întorcându-se cu spatele către noi, căci steteam separați de latini, iar cu fața către teologii lor. Și, pe urmă, după publicarea telegramei, iarăși ne provoacă să ne depărtăm din seminar însoțindu-ne cu câțiva:

— Marș, marș, marș...

La al treilea marș îi răspunde Pașca:

— Iată, cu de aceste ne cinstește iarăși.

Și cu asta am ieșit eu toți din muzeu și ne-am dus în fumător (pipator). Aici a venit la noi vice-rectorul, care ne-a îndrumat de nou să ieșim din seminar. Însă i-am spus și acestuia, că:

— Până nu ne va porunci episcopul nostru să ieșim, nu vom ieși. Mai departe, numai siliți de puterea brațelor ne depărtăm de aici. (Csak a karhatalommal távozunk el innen).

Cu asta s'a depărtat zicând, că se va îngriji și de acest mijloc dacă voim. Noi am stat liniștiți până ce a sosit episcopul nostru cu trenul dela 8 ore, de către Budapesta. Episcopul îndată ce a sosit, a trimis pe canonicul Butean la Lányi să-l roage să ne suferă numai până mâne în seminar. Însă Lányi nu s'a învoit la asta. Atunci canonicul Butean a venit după noi în seminar chemându-ne să mergem, dând totodată de știre episcopului Radu, prin telefon, că Lányi voința nu i-o implinește, deci se depărtează cu noi din seminar. Episcopul a luat aceasta la cunoștință.

Și am părăsit seminarul.

Pe drum, în fruntea noastră mergea canonicul Butean, care ne-a condus până în curtea episcopescă. Aici apoi am cinat cină românească. Apoi ne-am culeat în bibliotecă, unde ne erau așternute matrațe, perini și plapome. Dimineața ne-am sculat, am luat dejunul apoi ne-am dus la biserică.

După prinz la 4 ceasuri am fost la vecernie în catedrala noastră românească. Iar la 5 am stat înaintea comisiei constituită din canonicii noștri Ioan Butean, Dr. Florian Stan și Dr. Cornel Bulcu, unde s'a pertractat toată chestia din fir în păr și s'a luat protocol și proces verbal.

În ziua următoare, Luni, în 11 Februarie, la amiaza ne-a împărțit episcopul bani de drum fiecare și s'a dus fiecare la căminul său părintesc. Cu aceasta s'a sfârșit tot rolul nostru.

În fine zic și eu:

„Fie pânea cât de rea.
Tot mai bine în țara mea”.

Astfel de soartă am avut, la care nu ne-am cugețat niciodată. Una ne-a părut bine la toți că scăpăm dintre acești înfuriați, cari de părere de bine,

că am avut noi astfel de soartă, îndată ce am părăsit institutul au cântat imnul lor național.

Cred că acum știi, frate, tot mersul acestui incident, care anume numai din ură și invidie s'a pornit contra noastră. Astfel de iubire și dragoste au catolicii latini față de noi. Aceștia apoi propovăduiesc și vestesc învățătura Domnului Hristos. Mult mă mir cum cutează să prindă în mâni sfântul potir cu sufletul lor așa de tărcat și impestrițat.

Direcția politicii externe.

Viena, 5 Martie.

În numărul ei cel mai recent revista „Oesterreichische Rundschau” publică un judicios articol cu acest titlu din penaa savantului bărbat politic baronul Chlumeky.

După ce în vre-o câteva rezumări concise caracterizează activitatea decedatului Aehrenthal se ocupă în mod intențiv și serios de discuția, ce se impune azi în politica externă a monarhiei noastre.

„Două probleme mari, de o importanță vitală pentru monarhia noastră, trebuie să rezolve contele Berchtold: *relațiunile cu Rusia trebuie îmbunătățite, cele față de Italia clarificate* și desbrăcate de anumite necesități. Și se pare, că nime nu e mai chemat pentru rezolvirea celei dintâi decât contele Berchtold, care în circumstanțele cele mai grele a știut să funcționeze în Petersburg fără să stărnească nici o notă disonantă. Ce nouă ne lipsește, este apropierea de Rusia cam până la punctul, până la care pot fi dezvoltate relațiile germâno-rusești. Ce ar întrece, din partea noastră de prezent nu ar fi de dorit”.

„...Triplei alianțe și situației monarhiei i-ar fi de mare folos o apropiere austro-rusă și s'ar pune chiar și călcăiul achilleic al triplei alianțe, relațiile italo-austriace, la adăpost de o violare nedorită”.

„...Italia e silită să aleagă între politica adriatică și politica mediterană”, continuă baronul Chlumeky, trecând la istorisirea și motivarea politicii italiene *Mare-nostro*. Expune abandonarea acestei politici, stăruint asupra directivii ce se vedește în prezent în Tripolis.

Și iată cum fixează criteriile relațiilor dintre monarhia noastră și Italia: „...Politica externă trebuie să țină cont și de psihologia maselor popoarelor și tocmai din acest punct de vedere nu s'a procedat totdeauna corect față de Italia. Căci prin slăbiciune și indolență nici când nu ne va succede să însuflețim Italia pentru alianța cu Austro-Ungaria. Trebuie să fim în clar, că siguranța Italiei depinde dela *puterea noastră, dela avantajile*, pe cari le putem da aliaților, și mai presus, dela *desavantajile*, ce ar amenința-o în cazul unei devieri!”

„Direcția de până acum a politicii noastre externe poate și să rămână, numai *metoda* trebuie schimbată. Tripla-alianță trebuie susținută. Dar nu e permis să punem tot pe o carte (cum a făcut Aehrenthal), despre care nu pot să știu, dacă nu se schimbă deodată în un non valeur”.

E. B.

Industria de granit, sienit și marmoră, precum și fabrica de ciselare

JOSIF NAGY, Brașov, Strada Fântânei 50.

Primește ori-ce lucrare de clădire, precum și lucrarea mormintelor, mauzoleelor în tot stilul: execută toate lucrările de marmoră. — Prețuri ieftine. Atelier propriu pentru lucrări în calciu, travail și marmoră. — Mare depozit de cruci și monumente, din cari ține în depozit spre vânzare, fie în mic ori mare, iar industriașilor liferează în prețul fabricii.

Spiculi.

Intre 9—13 Aprilie st. n. a. e. se vor ținea la preparandia din Blaj *cursuri suplimentare pentru învățători*, și anume din *Istorie* și din *Fizică*. Puțin, — dar bun.

20.000 de exemplare tipărite an de an, Tipografia lui W. Krafft din Sibiu, din carticica „*Epistolia maicii Domnului*”, atât de căutată de popor. Păcat că autoritățile noastre bisericesti nu se îngrijesc însuși de tipărirea de carticele foarte ieftine și bune, și că lasă o chestie atât de însemnată în grija unor librari străini, cari privesc literatura religioasă numai din punct de vedere financiar.

În revista „*Cumpăna*” a publicat mai acum vre-o doi ani, d. Sadoveanu un articol despre *cețesc țărani*? Articolul acesta cuprinde adevărate mirozenii.

Și la noi ar găsi d. Sadoveanu multe lucruri imposibile din punctul de vedere literar și religios, dacă ar ști ce cețesc țărani noștri.

„*Librăria națională*” din București face admirabile servicii prin unele icoane pe cari a început să le publice, cu aprobarea sfatului sinod. Au apărut până acum vre-o patru serii de astfel de icoane, dintre cari în special seria lucrată de părintele V. Damian cuprind *cele mai bune icoane românești* din câte s'au tipărit vre-odată. Icoanele acestea sunt de o execuție neîntrecută și sunt făcute în stilul bizantin așa cum se găsește el întrebunțat în vechile icoane românești.

Icoanele acestea, au apărut în două formate, de 50×30 și de 35×20 și ambele sunt foarte ieftine (60 și 40 bani exemplarul). Ele sunt o pozoabă ale ori cărei case creștine.

Afară de acestea a mai apărut o serie de icoane, format 6×5 cm., cari se vând cu 3 bani ex.

Toate librăriile noastre ar face bine dacă ar comanda în număr cât de mare astfel de icoane pe cari să le răspândească în popor și printre intelectuali.

Comitetul parohial din *Coșteiu* (protopopiatul Verșetului) a hotărât să *prelungască obligativitatea învățământului până la vârsta de 14 ani* a elevilor, adăugând astfel la cele 6 clase și cl. VII și a VIII. Consistorul din Caransebeș a aprobat această hotărâre care, ne-am bucura, dacă s'ar putea duce și în îndeplinire.

Revista „*Educatorul*” din Oravița scrie în ultimul ei număr, următoarele:

„Am observat de un timp încoace că în unele școli de ale noastre — de frica nu știu cui — nu mai cutează învățătorii să afirme originea românească a familiei Huniadeștilor; ba ce e mai mult, întrebând pe un elev dela o școală cu mai multe puteri didactice, pentru susținerea căreia poporul contribuie la an câte cu 8000 coroane, că de ce a șters în manualul lui V. I. Ia, la lecțiunile „*Hunyadi János*” cuvântul „român”, mi-a răspuns: „Dl învățător ni-a poruncit s'o facem, căci nu-i iertat să zicem aceasta...”

În adevăr detestabilă decădere a unui învățător român, câtă vreme și istoriile ungurești recunosc originea română a Huniadeștilor. (D. c. cartea lui *Benedek Elek* ș. a.)

În „*Cosinzcana*” (Nr. 8—9) dl Sebastian Bornemisa publică o foarte emoționantă poezie despre „*Școala noastră*” cea veche, „*isvorul de nădejdi și mângâiere*”, care astăzi, „*închisă de porunca vremii*”, e

„A vieții noastre triste
Cea mai tristă mărturie”.

INFORMAȚII.

ARAD, 5 Martie n. 1912

— **Biserică românească în Viena.** Societatea română-ortodoxă jubilar-imperială pentru zidirea unei biserici și înființarea unei parohii în Viena, (L. Löwelstrasse 8) invită la a *V-a adunare generală* a societății, care se va ținea Sâmbătă, 9. Martie 1912 la orele 8 seara în „Hotel Riedhof”, VIII. Schlösselgasse (Salonul Nr. 5).

Ordinea de zi: 1. Cuvânt de deschidere; 2. Citirea raportului anual; 3. Raportul comisiei de revizuire; 4. Votarea bugetului pe anul VI administrativ; 5. Propuneri eventuale, cari conform paragrafului 30 alineatul 2 din statute trebuie aduse mai întâi la cunoștința prezidiului cu cel puțin 2 zile înainte adunării generale; 6. Alegerea celor 3 membri ordinari și a unui supleant în comitet conform paragrafului 18 din statute, precum și alegerea comisiei de revizuire și a tribunalului de arbitri.

Ca să nu fim obligați, în caz că numărul membrilor prezenți n'ar fi conform statutelor, a convoca o nouă adunare împreună cu însemnate cheltuieli, Vă rugăm să binovoiti a *Vă prezenta negreșit.* Pentru Comitet: *Al. Lupu*, general i. r., președinte, *Dr. M. A. Popovici*, secretar.

— **Brioni.** De când moștenitorul tronului austro-ungar, ariducele Francisc Ferdinand și-a ales ca loc de viligiatură Brioni, insula aceasta din apropierea orașului, Pola a ajuns des amintită de ziare, în legături cu plecarea ori întoarcerea moștenitorului și a familiei sale la Brioni ori dela Brioni. Insula care cu ani înainte era aproape sălbatecă astăzi are cea mai fermecătoare priveliște.

Sălbătăcimea ei a fost complet distrusă, înlocuindu-se cu plantații sudtropicale, cu parcuri minunate, cu fântâni săritoare, și în alea discrete, cari amintesc de multe descrieri din lume. În această lume, care are așa de puțin cu zgomotul Rivierei se retrage moștenitorul nostru împreună cu familia sa, sămănând priveliștile mărețe ale naturii.

Și în timpul liber de orice ocupații, moștenitorul face preumblări cu copiii, alergă și se joacă cu ei.

— **Kossuth Franczi insultat.** Am ajuns și vremurile acestea. Micul fiu al marelui tată a fost insultat în chiar casa sa proprie, adică în clubul partidului pașoptist din Oradea-mare. La o ședință ținută în Duminica trecută o parte din membrii acestui partid cu oare cari sentimente pentru ideile insthiste au făcut manifestații ostile lui Kossuth Franczi, — cel care venise cu atâtea nădejdi în mijlocul coaliției — și au cerut printr'un proiect să scoată afară din clubul clubului chipul semizeului. Din contră s'au făcut ovății șefului partidului justhisi și au cerut să se picteze chipul lui pe socoteala clubului și să-l așeze în locul huluțului Kossuth Ferencz.

S'au auzit strigăte: „Aruncați afară icoana aceea spurcată, care-și dă coate cu Viena!”

— Un ocean desparte pe Kossuth Ferencz de marele său tată.

— Jurăm pe normântul lui Kossuth Lajos, pe care îl tradează fiul său!”

Alții strigau iarăși că feciorul aduce cea mai mare rușine asupra numelui tatălui său. Cum s'au schimbat vremurile. Un ordin a șters din sufletul „apostolului” toate sentimentele.

— **Inundații în România.** Din Iași se anunță: Față de ravagiile făcute de apele Prutului și Jijiei în satele cuprinse între Jijia și Prut, d. C. Negruți, prefectul județului, a decis facerea unui dig-sosea dealungul apelor Jijiei și Prutului pentru a apăra satele de revărsarea apelor.

Lucrarea aceasta va costa un milion de lei.

Sâmbătă au sosit la prefectură noui știri relativ la dezastrele cauzate de revărsările Jijiei și Prutului.

Tot șesul dintre Prut și Jijia dela Bivolari până la Tușora esse acoperit de apă.

Circulația este întreruptă.

Locuitorii nu mai pot umbla nici cu bărcile din cauza impetuosității curentelor de apă.

Pagubele suferite de sâteni se urcă la cifra de 150 mii lei.

În curând se vor organiza serbări pentru ajutarea locuitorilor, cari au suferit pagube de pe urma inundațiilor.

— **Banțele din Macedonia în activitate.** Din Salonie se anunță: Un post de frontieră țure a întâlnit în localitatea Velemiche o bandă grecească de 12 oameni din cari a omorât trei, ceilalți au fugit spre graniță. Soldații turci au urmărit banda până la graniță și 4 soldați greci cari păzeau granița au luat-o la fugă, întorcându-se numai după ce incidentul a fost explicat.

— **Câți liberi cugetători sunt în lume.** Șeful cancelariei internaționale a liber cugetătorilor Amartier-La-Tesda publică o statistică interesantă despre numărul liber cugetătorilor, împrăștiati pe întreaga suprafață a pământului. După datele aceste sunt cu totul 22,910 de loji francmasonice, cu 2,029,936 de membrii. Din numărul acesta i-se revin Europei 6101 loje cu 383,549 membrii, Africei 28 loje cu 750, Statelor-Unite 14,887 cu 1,512,014, Americii de mijloc 213 cu 10,416, Americii de sud 719 cu 63,027, Australiei 826 cu 50,180 și celorlalte țări, înțelegând și statele din Asia, aproape 100 loji cu 10,000 de membrii. Dintre marile loji mai multe are sub conducerea sa Marea loje a Angliei, care stăpânește 2968 de loji. Membrii mai mulți numără Marea loje din Newyork, anume 168,714.

— **Tragică impacițentă ungurească.** Din Paks se comunică: Ieri seară au intrat într'o cărciumă de aici mai mulți lucrători pe corăbii între cari se aflau și doi boiemi. Unul din acești „străini” a început să fredoneze o cântare dela ei de acasă, ceea ce a jignit sentimentele naționale ale unui muncitor ungar, care l'a și apostrofat: „Hei, prietino, nu ești în Boemia, ci la noi, în Ungaria, vezi de lasă dracului cântarea voastră.” Bohemul însă i-a răspuns liniștit: „Ungaria e același ca și Bohemia, amândouă sunt niște provincii ale Austriei.” Cu acest răspuns se pare că s'a terminat incidentul. Se daseră la beutura și mână până dimineața. Întorcându-se spre casă, ungurul a început din nou să ocărăască pe bohem, pentru sentimentele sale antiungurești, la care ocărăbohemul l'a lovit cu o sticlă de rachiu. Atăta a fost destul ca ungurul să-și scoată briceagul și să-și străpungă tovarășul. Văzând întâmplarea și celălalt bohem, care se afla la câțiva pași în urmă a grăbit să-l scape pe conaționalul său, dar a împărțit acciaș soarte, căci ungurul l'a străpuns și pe el. Răniții au fost transportați la spital unde și-au dat sufletul. Ungurul a fost deținut.

— **Rolul femeii în evoluția mării proprietăți.** Din București se anunță: Duminică seara, în fața unui numeros public, d. Gh. Ghibănescu a vorbit despre rolul pe care l'a avut femeia la noi, în evoluția mării proprietăți, și mai cu seamă în Moldova.

Conferențiarul intrând în subiectul interesantei sale expuneri, face un istoric amănunțit al mării proprietăți în țara noastră.

D-sa relevă cum femeia, nu a servit mării proprietăți. Din potrivă, ea, luând sub formă de zestre, părți însemnate de moșii, a îmbunătățit marea proprietate, mai cu seamă în Moldova.

Femeia, din aceste înzestrări a micșorat continuu averile părintești ale boerilor cari posedau întinse pământuri în țara noastră.

Aceste terenuri îmbucătățite au devenit în scurtă vreme proprietatea răzeșilor, — și cum legiuirile din acele timpuri opreau ca pământurile răzeșilor să fie cumpărate de boieri, decât în cazul unor alianțe, — boerii ajutau pe răzeși, iar în schimb luau sub formă de danie pământurile.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

La 1875, s'a făcut o lege care interzicea da-
niile.

Femeea a fost, spune d. Ghibănescu, un ele-
ment de transformare „pasională” a pământuri-
lor întinse iar, nu unul de transformare cerută de
nevoile sociale proprietarii mari au căutat să o-
prească treapta îmbucătățire a pământurilor, fie
prin trimiterea fetelor în mănăstiri, fie prin lă-
sarea moșiei celui mai mare dintre fii, cu obli-
gația pentru el să plătească în bani valoarea păr-
ților de pământ la care aveau dreptul ceilalți moș-
tenitori.

Astfel stavila a oprit în parte micșorarea mo-
șiilor boeresti.

† **Ștefan Petrovișiu** a repausat în Boroșineu
la 4 Martie n. în vârstă de 51 de ani.

† **Carolina Pop v. Ioan Bretoi** a repausat în
Teiuș, la 2 Martie n., în vârstă de 59 de ani.

Odihnească în pace!

— **Szerdahelyi Henrich**. Este numele medicu-
lui veterinar, care predând ieri pe culoarele ca-
merei mișcarea unei adunări de popor, lui Iusth.
— a fost înfășcat de deputații guvernamentali și
aruncat afară, din cauză că a spus adevărul „că
majoritatea Camerei a fost aleasă cu corupție și
terorism.” Astăzi acest medic și-a trimis martori
la toți deputații cari l-au insultat dând în jude-
cată și unele gazete, pentru relatarea tendențioasă
a celor întâmplate.

x **Costume frumoase de dame**, bluze și haine
se execută în atelierul de mână întâi, **George
Rummel** croitor englezesc Sibiu, str. Honterus
5. Prețuri ieftine, execuție minunată.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc econo-
mie și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucru-
lui; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine,
pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și
numai paguba lor e să fie la urmă.

ECONOMIE.

A XXIV-a adunare generală a „Victoriei” ținută la 3 Martie n. 1912.

În fiecare an adunarea generală a frun-
tașului nostru institut „Victoria” este un
prilej de adevărată sărbătoare românească
pentru orașul nostru.

Nici odată însă viul interes al acționa-
rilor nu s'a manifestat ca în anul acesta.
dovadă participarea celor 130 acționari
reprezentând 4628 acții cu 1385 voturi.

Îndată după ora 10 a. m. prezidentul
adunării generale P. C. S. Domnul Roman
R. Ciorogariu, după ce face istoricul celor
24 de ani de muncă rodnică pe terenul fi-
nanciar-economic, al institutului „Victo-
ria” invită pe directorul Sava Raicu să ci-
tească următorul raport al direcțiunii:

Onorată Adunare Generală,

Mai înainte de toate, cu deosebită bu-
curie Vă aducem la cunoștință faptul, că
emisă nouă a IV-a de acții, și în legătură
cu acestea și fuzionarea institutului „Lun-
ca” din Boroșineu, decretate ambele în
Adunarea noastră generală, dela 19 Mar-
tie 1911 n. pe bazele prospectului aprobat
de Dvoastră, au succes și s'au încheiat per-
fect în decursul anului trecut 1911.

Prin aceste operațiuni, capitalul social
al institutului s'a urcat la suma de cor.
2.500.000, iar fondul special de rezervă la
suma de cor. 776.000, care împreună cu
fondul general de rezervă și de penzii, cu
dotația din anul acesta, arată, că fondu-
rile noastre afară de capitalul de acții,
trec peste cifra de 2 milioane coroane.

Tot în legătură cu aceasta Vă anun-

țăm, că în locul institutului „Lunca” noi
la 1 Ianuarie 1912 am înființat o nouă fi-
lială a institutului nostru în Boroșineu, și
totodată prin un acord special am incor-
porat tot acolo și filiala institutului finan-
ciar „Gyulavidéki takarékpénztár” insta-
lând această filială a noastră, în o casă
nouă proprie, cumpărată anume spre a-
cest scop cu prețul de cor. 58000 și situată
în centrul orașului.

Prezentându-Vă această nouă situație
și aceste înveselitoare rezultate pentru con-
solidarea și viitorul institutului, avem
onoarea a Vă raporta, că mai vărtos și în
anul trecut toate operațiunile noastre au
luat proporții până aci neatinse și au cres-
cut în măsuri neașteptate, astfel dintre
conturile de căpetenie relevăm creșterea
escontului cu suma însemnată de peste 4
milioane coroane și a depunerilor spre
fructificare cu suma de peste 2 milioane
coroane.

Tot asemenea au crescut în proporție
și s'au înmulțit și toate celelalte opera-
țiuni ale institutului precum reies toate a-
ceste evident din Bilanțul nostru, încheiat
la sfârșitul anului 1911.

Ne ținem de plăcută datorință să Vă
anunțăm și de astădată, că tot în aseme-
nea măsură au crescut și operațiunile dela
filialele noastre din Chișineu și Șiria, și
avem firma speranță, că pe viitor, tot ase-
menea se va urma și la filiala noastră din
Boroșineu.

Pe toate aceste temeieri, Vă rugăm,
să încuviințați Bilanțul anului 1911, să do-
tați fondurile institutului, conform propu-
nerilor noastre spre binele și progresul său,
și să fixați și de astădată dividendă de 20
cor. după acție și pe anul trecut 1911.

În vederea acestor estinderi de afaceri,
făcând noi de nou constatarea, că localu-
rile de birou de astăzi ale institutului sunt
absolut insuficiente și improprii pentru
desfășurarea tuturor afacerilor dela bancă,
și totodată răzîmându-ne pe votul Dvoa-
stre dat în Adunarea generală dela 1906,
avem onoarea a Vă raporta, și Vă rugăm
să luați la cunoștință, că direcțiunea D-
voastre în conțelegere cu comitetul de su-
praveghiere, după studii îndelungate a ho-
tărît să zidiască încă în anul acesta un lo-
cal nou, anume pentru birouri, în curte și
de-ălungul ambelor case ale institutului.

După aceste, cu adâncă durere Vă a-
ducem la cunoștință moartea lui Gheorghe
Feier și Nicolae Mareu, cari dela înteme-
ierea institutului au fost membrii în comi-
tetul nostru de supraveghiere, și cari îm-
preună cu noi, cu deosebit zel și devota-
ment au lucrat la întărirea acestui insti-
tut, și Vă rugăm să dați expresie acestei
dureri prin ridicare și totodată pierderea
lor pentru institut să o treceți în proces-
ul verbal.

În urma decedării acestor doi membri
din comitetul de supraveghiere, și totodată
după vechime, ieșind din direcțiune dnii:
Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel Demian,
Vă rugăm să alegeți conform programului
de zi doi membri în direcțiune pe un pe-
riod complet de 4 ani, și doi membri în
comitetul de supraveghiere pe un an.

În urmă pentru justificarea noastră și
ilustrarea raportului prezent avem onoare
a Vă prezenta tabloul operațiunilor noa-
stre din anul 1911:

I. Depuneri:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 11565453-28

In anul 1911 s'au depus . . . 9710815-66

Total: 21276268-94

In anul 1911 s'au ridicat . . . 7573336-72

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 13702932-22

Creștere: 2137478-94

II. Escont:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 14096713-15

In anul 1911 s'au escontat . . . 53941993-96

Total: 68038707-11

In anul 1911 s'au achitat . . . 49600565-75

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 18438141-36

Creștere: 4341428-21

III. Hipotecă:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 2636190-—

In anul 1911 s'au acordat . . . 1082692-—

Total: 3718882-—

In anul 1911 s'au achitat . . . 663446-—

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 3055436-—

Creștere: 419246-—

IV. Imprumuturi de cont-curent:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 380288-65

In anul 1911 s'au acordat . . . 1945136-85

Total: 2325425-50

In anul 1911 s'au replătit . . . 1093131-94

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 1232293-56

Creștere: 852004-91

V. Lombard:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 52362-—

In anul 1911 s'au acordat . . . 20221-—

Total: 72523-—

In anul 1911 s'au replătit . . . 13183-—

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 59340-—

Creștere: 7038-—

VI. Circulația casei:

Starea număr. la 31 Dec. 1910 . . . 244313-88

In anul 1911 au intrat . . . 132753818-29

Total: 132998132-16

In anul 1911 au eșit . . . 132705049-01

Numărul la 31 Dec. 1911 . . . 293083-15

VII. Totala circulație în anul 1911 Cor. 379399981-44.

După cetirea raportului comitetului de
supraveghere adunarea generală cu vot
unanim primește următoarea distribuție a
profitului.

Din profitul net de . . . C. 282079-14

I. Se dau 5% dividendă acționarilor . . . 60000-—

Restul de C. 222079-14

II. Se împarte:

a) 20% fondului special
de rezervă . . . Cor. 44415-83

b) 19% tantiemă directo-
rului executiv, comi-
t. de supraveghere și
funcționarilor . . . Cor. 42195-03 C. 86610-86

Restul de C. 135.468-28

III. Se împarte:

a) 5% supradividendă acțio-
narilor . . . Cor. 60000-—

b) dotarea fond. depenz. . . 26900-—

c) pentru scopuri filantrop.
culturale:

1. la dispoziția dir. Cor. 8000-—

2. pt. zidirea școlii civile
de fete din Arad, conform
concluz. adun. gen. din
27 Febr. 1910, rata II-a . . . 5000-— 13000-— C. 99900-—

Restul de C. 35568-28

IV. Se transpune în contul venitului anului 1912.

Cu dotarea din acest an fondurile „Vic-
toriei” se urcă la considerabilă cifră de cor.
2.040.415.83 un record acesta nebătut încă
de nici una din băncile noastre.

În direcțiune au fost realeși membrii
Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel De-
mian, iar în comitetul de supraveghiere ca
membrii noi Procopiu Givulescu, proto-
popul Radnei și Dr. Gheorghe Vesa medic
în Socodor.

Adunarea generală cu vot unanim, fără
discuție a primit toate propunerile direc-

țiunei, fixând și pe anul trecut dividenda cu 20 cor. de acție, plătită imediat după adunarea generală.

După exhaustarea ordinii de zi adunarea generală prin graiul părintelui Iancu Ștefănuțiu, votează cu mare însuflețire multămită protocolară direcțiunei, comitetului de supraveghere și corpului funcționarilor pentru rodnicia lor activitate din anul trecut. În special relevează meritele referitoare ale directorilor Dr. Nic. Oncu și Sava Raicu, conducătorii acestui institut dela întemeierea sa și până la actuala sa stare de mărire, nevisată de nime pe vremuri.

În sala mare a hotelului „Central” acționarii dimpreună cu funcționarii și alți număroși prietini ai institutului au luat prânzul la masă comună, prăznuind și aici roadele muncii cinștite în deplină armonie și seninătate.

Din seria de toasturi rostite în decursul prânzului comun, remarcăm cuvintele dnu director Sava Raicu, adresate ca multămită din partea direcțiunei mulțimei acționarilor „Victoriei” pentru votul lor de încredere, cu care au sprijinit totdeauna propunerile referitoare la emisiunile de acții, creând astfel uriașele rezerve de astăzi ale institutului, invidiate de toată lumea financiară și menite să asigure pentru orice vremuri grele stabilitatea dividendei și propășirea institutului în calea de constant progres. Acționarii „Victoriei” au dat dovadă de pricepere și maturitate financiară când astfel și-au știut identifica interesele proprii cu cele ale institutului.

Credem, că facem o plăcere cetitorilor noștri reproducând aici din numărul recent al „Revistei Economice” aprecierile făcute cu multă competență de acest organ de specialitate asupra rezultatelor „Victoriei”:

„Dintre toate institutele financiare române nici unul nu s'a impus — cu deosebire în timpul din urmă — atât de mult opinii noastre publice ca institutul al cărui nume figurează în fruntea ace-

stor șire. Succesele „Victoriei” — căci despre ea e vorba — au devenit an de an tot mai impunătoare. Ele sunt și trebuie să fie o mândrie pentru ori și ce om de bine. Și cu tot dreptul; pentru că „Victoria” în timp relativ foarte scurt s'a ridicat dela banca cu importanță teritorială, cum era ea acum câțiva ani, la rangul de bancă capitală, cunoscută, apreciată și de folos pentru aproape întregul nostru popor. Bilanțul ultim, publicat zilele trecute de „Victoria” este cea mai eclatantă dovadă cumcă afirmațiunile noastre nu sunt fără temei.

Din bilanțul „Victoriei”, care se prezintă din toate punctele de vedere în cele mai excelente condițiuni, ies la iveală câteva momente, pe care ne face o plăcere să le fixăm tocmai acum în preajma adunării generale a acestui fruntaș institut financiar al nostru. Înainte de toate se remarcă faptul, cumcă progresesele „Victoriei”, care ne-au surprins în ultimii trei ani prin mărirea lor, sunt în creștere progresivă, creștere, care de se va continua în aceeași măsură ca până acum, va fi de natură să ridice „Victoria” nu numai în sirul dintâi al băncilor românești, ci chiar în rândul celor mai de seamă bănci din țara întreagă. E în adevăr caracteristic, că în acești doi ani din urmă averea de sub administrația acestei fruntașe bănci a crescut cu nu mai puțin decât 10 milioane coroane. Această creștere, care în comparație cu activele „Victoriei” dela finea anului 1909 e de peste 70%, e așa de însemnată, încât cutezăm a zice că astfel de progrese — sub raport relativ — abia dacă va fi ajuns vre-o altă bancă din provincie. E un progres unic în felul său și nu ne îndoim că conducătorii „Victoriei” urmând politica lor financiară de până acum, vor fi în stare să asigure progresul realizat în trecut și pentru viitor.

Un al doilea moment caracteristic este că paralel cu dezvoltarea sa financiară foarte rapidă, „Victoria” menține neștirbită soliditatea bilanțului, soliditate care i-a făcut și în trecut multă onoare și care pare că vrea an de an să ajungă recorduri tot mai însemnate. Astfel în ultimul bilanț ne-a fost rezervată surpriza să vedem, că interesele tranzitorii anticipate sunt mai mari decât profitul realizat în cursul anului 1911, iar cele restante pare că-s luate — cum zice poporul — aproape numai de leac.

Raportul acesta atât de favorabil între interesele anticipate și restante ne arată nu numai soliditatea, cu care s'a calculat profitul anual, ci ne face să presupunem și cele mai frumoase rezerve latente de cari dispune „Victoria” din Arad. Și această presupunere a noastră este egală cu siguranța, căci dacă n'ar fi astfel nu ne-am întâlni cu o amortizare la mobiliiar de peste 12.000 de co-

roane. Numai unui institut cu un bilanț extrem de solid și cu însemnate rezerve latente îi dă mână să și abscrie dintr'odată și în suma așa de considerabilă întregul său mobiliiar, care desigur reprezintă o valoare cu mult mai mare ca cea amortizată.

Dar soliditatea bilanțului „Victoriei” este cundată și de o rațională întocmire a afacerilor și, special, de o sigură mobilitate a lor. Din cele aproape 25 milioane active ale acestei mari bănci românești peste 80% sunt valori ușor de mobilizat. În privința aceasta „Victoria” poate servi de model, mai cu seamă că cine cunoaște mai de aproape afacerile ei, e convins că activele de care vorbim, nu numai în teorie, ci și faptice sunt ușor de mobilizat. Toate aceste momente sunt de natură a răspândi încredere în toate părțile.

Dar momentul cel mai remarcabil pe care vom să-l scoatem la iveală în legătură cu bilanțul „Victoriei” este ultima sa emisiune în scopul ureării capitalului social, emisiune, care s'a desăvârșit în decurs de o jumătate de an. Credincioasă emisiunii sale din 1905 și ținând samă și de împrejurările specifice ale pieții financiare din Arad „Victoria” a făcut o emisiune dintre cele mai frumoase. Prin această emisiune, care, cum știe, s'a făcut pentru acționari cu unagio de 50% „Victoria” și-a menținut aproape neschimbată relația dintre capitalul social și fondurile de rezervă. Și chiar dacă aceasta relație cu privire la fondurile de rezervă — s'ar fi redus într-o câțiva, suntem siguri, că cu dotația ce o vor primi acestea din profitul anului încheiat, se va ajunge iarăși proporția din trecut. Emisiunea ultimă a „Victoriei” a făcut pretutindenea și cu deosebire la cercurile financiare străine cea mai bună impresie, stabilindu-i o reputațiune dintre cele mai vrednice de invidiat.

Multe s'ar mai putea zice despre bilanțul și afacerile „Victoriei”. Credem însă că e de prisos să mai continuăm. Bilanțul „Victoriei” nu are lipsă de comentariile nimănui. El se impune prin sine însuși. Și dacă cu toate acestea am tînt să punem pe hârtie aceste câteva reflexiuni, am făcut-o ca un tribut de recunoștință pentru aceia cari muncesc și trudesc pentru întărirea fruntașei bănci din Arad. Munca și vrednicia lor merită considerația tuturor oamenilor de bine”.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Nicolae Leucine, Șerbăuț. Am primit 14 cor. în abonament. Pe anul 1911 cor. 2 și cor. 12 până la 1 Iunie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstol.

230

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

De mult știa Rostopsin că Moscova va fi părăsită, și totuși vestea aceasta comunicată sub formă de ordin din partea lui Kutuzow și primită noaptea, îl uimi și-l irită pe conte.

Rostopsin fu cu atât mai iritat cu cât își simțea propria sa greșală. El lăsase la Moscova întreg avuțul guvernului cu toate că primise ordinul de a-l pune la adăpost, și acum nu mai era chip s'o facă.

Toată noaptea Rostopsin dete fără încetare porunci și oamenii din suita sa afirmău că nu-l văzuseră niciodată așa de sumbru și de iritat.

— Excelența Voastră! Directorul administrației bucurilor patrimoniale vă cere instrucțiuni... Consistorul, senatul, universitatea... cer instrucțiuni... directorul închisorilor... directorul asilului de nebuni cer instrucțiuni...

Astfel, toată noaptea Rostopsin dete porunci scurte și luate cari arătau că ele erau de prisos, că opera pe care o pregătise cu atâta grijă era compromisă prin voința cuiva și că acela va purta toată răspunderea celorlora ce vor avea loc.

— Ei bine, spune imbecilului acela dela administrație să rămână pentru paza documentelor... Și de ce-mi tot împuiezi capul cu pompierii? Au cai, să plece! Nu trebuie lăsați pe mâna Francezilor.

— Și ce porunci dă Excelența Voastră cu privire la directorul ospiciului de nebuni?

— Ce porunci? Toți slujbașii să plece... Cât despre nebuni, să fie lăsați a rătăci prin oraș; când avem nebuni în capul armatei, nebunii de aici pot foarte bine să umble în libertate.

La întrebarea: dar cu prizonierii ce era de făcut? contele strigă:

— Nucumva ai vrea să-ți dau două batalioane pentru paza lor? Dă-le drumul tuturor.

— Dar, Excelența Voastră, sunt și prizonieri politici: Meksoff, Vereșaghin...

— Vereșaghin?... N'a fost încă spânzurat? strigă contele. Să mi-se aducă aici.

XLV.

Pe la nouă dimineața după ce trupele rusești ieșiră din Moscova, nimeni nu mai veni să ceară porunci lui Rostopsin; acei cari puteau pleca, plecau, iar acei cari rămăneau știau ce aveau de făcut.

Contele porunci să se inhame caii la trăsură pentru a merge la Sokolniki; în vremea aceasta el rămase în fotoliu, galben, tăcut și cu mâinile împreunate.

Șeful poliției pe care mulțimea îl atacase în mod foarte puțin respectuos, și aghiotantul de serviciu care veni să vestească că trăsură era gata, intrară împreună în cabinetul contelui. Ambii erau palizi, iar șeful poliției anunța că o mulțime considerabilă se adunase în curte și cereau să-l vadă pe Rostopsin.

Contele nu răspunde nimic ci intră repede într'un salon luxos, se apropie de ușa balconului pe care voi s'o deschidă, apoi se resgândi și se opri în fața ferestrei de unde putea să vadă mai bine mulțimea. Un lucrător înalt și voinic se ținea în primele rânduri, mișcând din mâni și vorbind cu un aer sever. Un căruțaș însângerat, care avusese o ceartă cu un cărciumar, stetea lângă

dânsul. Vuetul acestei mulțimi pătrundea prin fereastra în salon.

— Trăsura e gata? întrebă Rostopsin, îndepărtându-se dela fereastră.

— Este gata, Excelență, răspunde aghiotantul. Rostopsin se apropie de ușa balconului.

— Dar ce dracu vor ei cu mine? îl întrebă el pe șeful poliției.

— Ei spun, Excelența Voastră, că doresc să meargă împotriva francezilor, după cum ați poruncit... și ei se cred trădați. Mulțimea e foarte iritată, Excelența Voastră... Abia am scăpat din mâinile lor; de acia îndrăznesc s'o sfătuiască pe Excelența Voastră...

— Te poți retrage; știu eu ce am de făcut, și fără sfatul d-tale.

El se ținea în fața ușei balconului și privea norodul.

— Trăsura e gata? întrebă pentru a doua oară.

— Gata, Excelența Voastră... Ce porunci ați dat cu privire la Vereșaghin? Așteaptă în fața peronului, zise aghiotantul.

— Ah! strigă Rostopsin ca isbit de o amintire neașteptată.

El deschise ușa cu iuteală și pași hotărît pe balcon.

Sgomotul vocilor încetă ca prin minune, toată lumea se descoperi și toți ochii se ațintiră pe conte.

— Bună ziua, copii, rosti Rostopsin cu glas tare, vă mulțămesc că ați venit. Vin numai decât în mijlocul d-voastră, dar mai înainte trebuie să isprăvim cu trădătorul. E de datoria noastră să-l pedepsim pe răufăcătorul care a făcut să piară Moscova. Așteptați-mă, mă întorc numai decât.

El intră repede în apartament, trintind ușa cu sgomot.

Un murmur de mulțumire străbătu mulțimea.

(Va urma)

Oltoiuiri de struguri

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Kakallómenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16.** (Nagyküküllőmegye).

Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Dacă stropești cu „FORHIN“

I - ai mai puțină bătaie de cap,

II - a lucru mai puțin,

III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN“-ul este **MICTURA DE BORDÓ**

adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede.

La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie).

Mulțime de scrisori de mulțumită și recunoștință.

Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkenpor și Bordoipor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN“ BUDAPEST, VI., VAGZI-ÚT 93.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

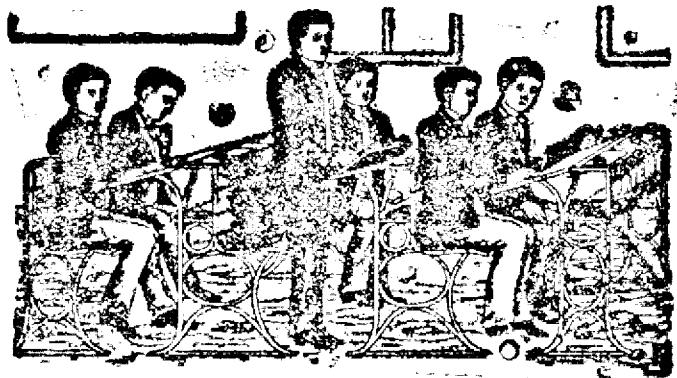
PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.

Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) **MAREA EXPOZIȚIE de toffelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică.** Se atrage atențiunea asupra **Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.**

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Cele mai moderne

mobile de

țier și aramă

și cele mai practice

bănci higie-

nice de școală

și moblarea la

cuințelor, hotelu-

lor, spitalu-

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

- Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașini.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele model și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

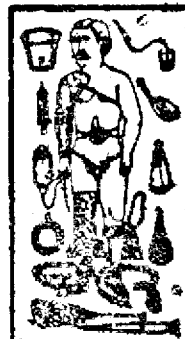
Material prima calitate!

Serviciu prompt!

Guidó Becsi

pregătitor de bandaje,

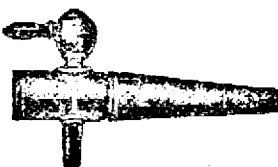
Sibiu—Nagyszeben, Reispergasse Nr. 7.

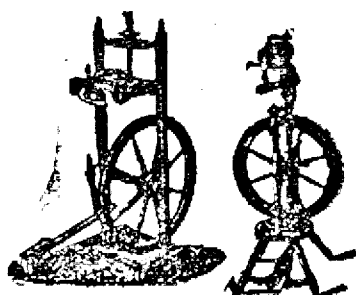
Serec omandă pentru executarea tuturor aparatelor ortopedice: *Dreptțitor, aparate de rezimat, mers și întins, mâni și picioare artificiale, mai departe bandage pentru surpături, ori-ce formă și execuție, cingători de gumi, ciorapi de gumi și toate articolele aparținătoare acestei specialități.* — Depozit de *articii chirurgice, ligatoare, vată* pentru ajutoare la nașteri, *ștofă pentru așternuturi de pat Rico,* cingători higienice pentru dame 1 duzină 1 cor. — **Specialități franceze de gumi.** Trimitere discretă. In caz de lipsă Vă rog pentru comanda D-voastră.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu—Nagyszeben,
Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că am deschis atelier de dulgherie și măsar în **Arad, str. Wesselényi Nr. 1.** Iau spre lucrare toffelul de lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de prăvălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne, cu prețuri ieftine.

Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. Wesselényi 1.

Hotelul și ospătăria „Magyar Király”

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra
hotelului și ospătăriei

mele, unde servesc cu vinuri curate, cu mâncări gustoase
calde și reci.

Prețuri moderate! Serviciu conștientios!

Odăi curate!

Recomandându-mă în atențiunea on. public, sunt
cu toată stima

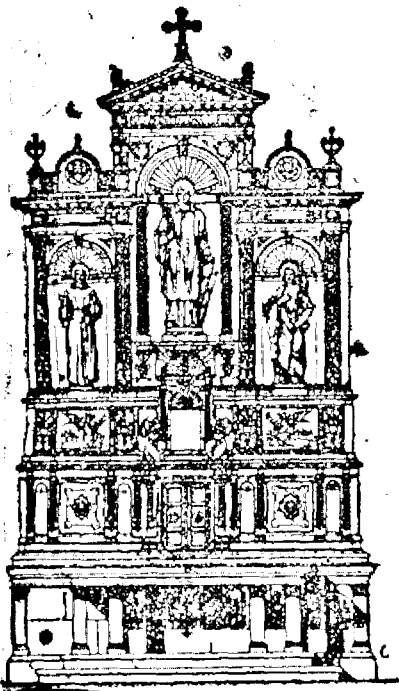
Porczán Lajos, ospătar.

Gaál József,

măsar,

Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.

Liferează cu preț ieftin ar-
ticole de măserie pentru
**biserici, școale, farma-
cii, prăvălii și birouri**
cu prețuri foarte ieftine.
Trimite la dorință planul
și nota cheltuielilor. — La
comandă mai mare scă-
dere de preț.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE GEORGE RUMMEL

SIBIU, HONTERUSGASSE Nr. 15

se execută costumele cele mai bune și strict
englezești, precum și alte haine. Pune la
dispoziția stim. dame cele mai nouă și cla-
sice jurnale. Ori-ce comandă se execută în
8—10 zile. — La damele din provincie iau
probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu
le execut în 12 ore. — **Convingerea e si-
guranța cea mai bună!** — Rugând sprijin

Cu stimă:

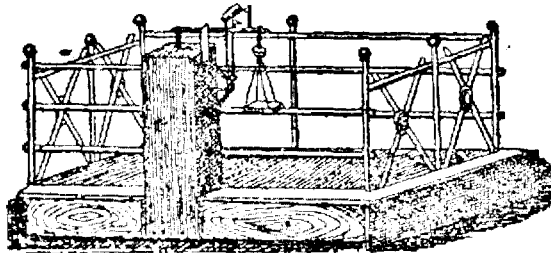
GEORGE RUMMEL.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezóvásárhely,
Lánc-utca.

— Szeged,
Bokor-utca 10.

Recomandăm *comerci-
anților, proprietarilor
de mori, agricultorilor
și măcelarilor*

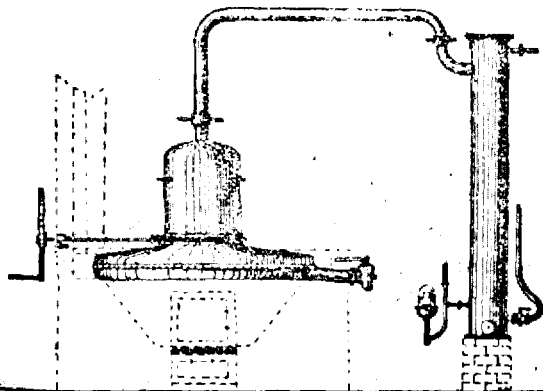
cumpenele

noastre, pregătite din
cel mai bun material.
*Cumpene, cântare de-
cimale din fier cu ba-
lanțe de oțel, infractu-
rabile, autentificate. —
Pentru România life-
răm și neautentificate.*
Comercianților le dăm
rabat. — Catalog la
cerere trimitem cu re-
întoarcerea postei.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Ujpest, Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelentă execuție: **CAZANE** de fier
rachie, precum și
garnituri com-
plete pentru fa-
brii chimice, fa-
brii de bere, al-
cool și rachie, mai
departe vane de
scădat, — sobe
pentru camere de
baie, cazane și căl-
dări cu vatră și în
fine țevi de ara-
mă roșie cu pre-
țurile cele mai ieftine. Catalog trimis
gratuit.

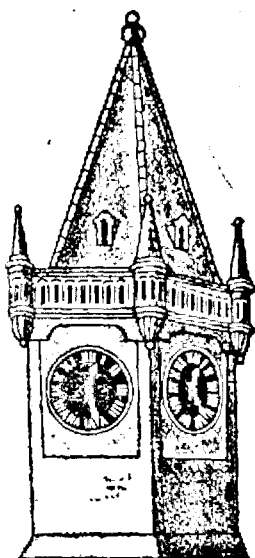

Fabrica nouă de OROLOGE DE TURN

Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orologe pentru turnuri în
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.

(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor oro-
loge de aramă, cari trebuie trase tot la 8 zile
odată, pentru *biserici, palate, primării, fabrici și
căsări*. Se pregătesc orologe pentru prețuri
convenabile, garanție mai mulți ani. Parohiilor și
primăriilor se vând și în rate lunare. Repararea
orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

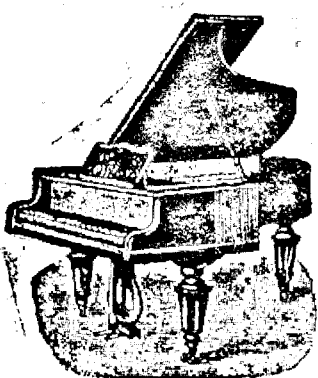
Primul și cel mai mare depozit de piane

W. P. Richter,

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: pianе, harmonici
și pianine, fabricație Bössen-
dorf, Schreighoffer și Förster.

Imprumută pianе în
condiții favorabile.

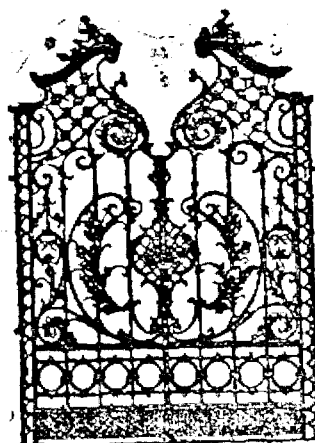

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru
clădiri.

Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la ori-ce lucrări
de lăcătușerie artistică și pentru
clădiri precum: strângerea în fier
a clădirilor, pregătire de balcoane,
foișoare, îngrădituri la morminte,
porți, case de păstrare contra
incendiului, basreliefuri precum
și picse pentru biserici; Lucrează
și după desen cu prețuri ieftine.

Schwalb Adolf fia Vilmos

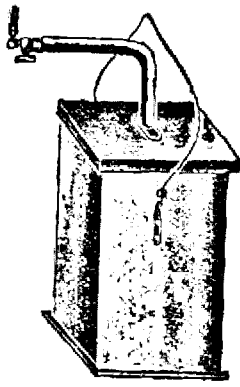
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cane pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

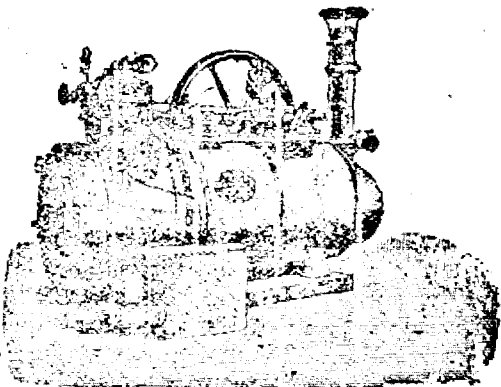
- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton, orânduită la lucru de mână.
- Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip, Budapest, VIII. Viola-u. 7.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înnoit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare furnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericii se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

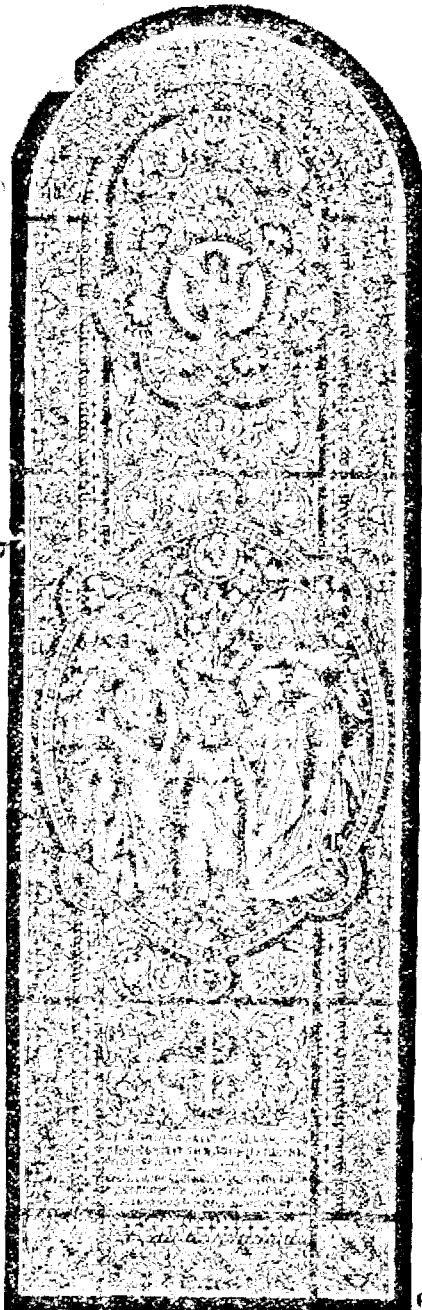

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,
IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor grcat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noi zidite din Szász-Uffalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lăzite în timpul mai nou între omeni, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp sănătos. Cine dar vrea să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe, se întrebuințează

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica sănătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce vor să aibă stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectarul este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, sârcărilor durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greții. Se mai întrebuințează contra contipației, a colicel și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit, fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor nervoase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad Ologovác, Győr, Mened, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Törnya, Villágos, Ágres, Nádas, Berzova, Orzifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogar, Szerb Szt. Péter, Perjamos, Szemlák, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezőhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kurtics, Uj-Szent-Anna, Pankot, Gygyia, Taucz, Szlatinas, Baja, Kaprucza, Brevztovác, Rékás, Győrújváros, Zsadány, Szent-András, Kisbecskerek, Mehala, Temesvár.

Păzitivă de Imitații!

Coroții expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos 300.0, Esența de vin 150.0, Sirop de măcură 100.0, Vin roșu 100.0, Sirop de cireșe 100.0, Sirop de fragi 20.0, Aromă de Veramit 30.0, Anis etc. . . á 10.0. Aceste se mestecă.